Verslag feestprogramma 21 september 2021

door Pieter van den Hout

Na lange tijd eindelijk weer een bijeenkomst: een feestprogramma. Feest vanwege het zestigjarig bestaan van het genootschap, maar ook en vooral omdat nu dan toch met de leden afscheid kan worden genomen van Leo Cornelissen als voorzitter. Na koffie met feestgebak heet de nieuwe voorzitter, Rien Spies, de aanwezigen van harte welkom op deze bijzondere avond. Voor de pauze interviewt Minze bij de Weg de afgetreden voorzitter, waarbij hij met Leo het concept van VPRO Zomergasten volgt: aan de hand van beeld- en geluidsfragmenten uit opera's geeft hij Leo de gelegenheid om iets over zijn liefde voor Wagneropera's, maar ook voor opera's van andere componisten, te vertellen. Na de pauze is er een muzikaal programma.

Minze bij de Weg memoreert waarom Leo Cornelissen zo belangrijk is geweest voor het genootschap. Leo is maar liefst tien jaar bestuurslid geweest, waarvan zesenhalf jaar voorzitter. In die tijd heeft hij het genootschap verbreed van een studiegenootschap tot een genootschap waarin ook veel andere dingen gebeuren, zoals het steun geven aan het maken van vertalingen van Wagnerteksten, de Wagnerprijs op het Internationaal Vocalisten Concours in Den Bosch en het organiseren van het Wagnercongres in 2013. Leo heeft nog veel meer gedaan, maar dit alleen al is zonder meer een reden voor bijzondere aandacht bij zijn afscheid als voorzitter. Leo heeft daarvoor operafragmenten mogen uitkiezen. Als eerste een fragment uit *Tristan und Isolde* in de regie van Jürgen Gosch, een productie uit 1987 in Amsterdam met het Concertgebouworkest onder leiding van Hartmut Haenchen, die toen heel wat stof deed opwaaien vanwege het uiterst spaarzame gebruik van middelen. Het basisconcept was dat de zangers eruitzagen als poppen in zakken op hoge schoenen. De kwaliteit van het fragment is matig, maar Leo wil het toch laten zien. Hij vertelt dat hij was geboeid door de voorstelling vanwege het abstraheren, de personen komen los van iedere individualiteit en daarmee worden het archetypen. Het is een vorm van theater die teruggaat op de Griekse tragedie, wat voor Leo de reden is waarom hij de productie altijd heeft verdedigd. Vooral van Jard van Nes in de rol van Brangäne heeft hij toen erg genoten. Leo herinnert aan een weekend van het genootschap waarin de tekst van de Tristan in een eigen vertaling is gelezen. Minze vraagt of Leo het gestileerde zo mooi vindt, waarop Leo antwoordt dat hij zich meer een omnivoor voelt. Hij vindt het prima dat er veel variatie is in de verschillende regies, maar een regie moet wel consequent zijn. Heel gestileerde regies kunnen weerstand oproepen, maar kunnen desondanks toch bijzonder mooi zijn, denk bijvoorbeeld ook aan Puccini's *Madama Butterfly* in de regie van Robert Wilson.

Impressie van het afscheid van Leo Cornelissen in een speciaal door hemzelf samengesteld programma waarin hij geïnterviewd door Minze bij de Weg zijn film- en muziekfragmenten inleidt.

Het volgende fragment is uit 2010: verschillende passages uit *Die Walküre*, een productie van de Nederlandse Reisopera, waarin Kelly God de rol van Sieglinde vertolkt. Leo wijst erop dat de Reisopera er in deze productie in slaagt om met beperkte middelen geweldige dingen te doen. Ook in andere producties van de Reisopera heeft hij dat gezien, zoals in *Tristan und Isolde* en in *Ariadne auf Naxos*. De Reisopera is volgens Leo een goede instelling, die ook in het verleden veel uitstekende Wagnerproducties heeft gebracht.

In het volgende fragment zingt Claire Barnett-Jones de rol van Waltraute in *Götterdämmerung*. Claire Barnett-Jones kreeg in 2018 de Wagnerprijs tijdens het Internationaal Vocalisten Concours in Den Bosch. Leo zegt daarover dat het genootschap activiteiten organiseert voor de leden. Daar is bij gekomen het uitzenden van jonge zangers naar Bayreuth, en daarbovenop ook deze prijs. Daarmee heeft het genootschap voor zichzelf de beste publiciteit gegenereerd. Door de goede verstandhouding met de organisatoren van het Internationaal Vocalisten Concours (IVC) kan het Wagnergenootschap er een eigen prijs uitreiken.

Met een kort en grappig fragment uit de film ‘Some like it hot’ maakt Leo de overgang naar Italiaanse opera. Hij laat fragmenten horen uit Verdi’s *Otello* en *Don Carlos*. Uit *Otello* het mooie liefdesduet aan het einde van de eerste akte met de tenor Jeffrey Lawton en de sopraan Helen Field, en uit *Don Carlos* het smeekschrift van de Brabantse edelen. Leo is zelf Brabander en heeft altijd iets met Brabant en Vlaanderen gehad. De koningin zegt dat wij Nederlanders niets eigens hebben, ze zou daarom eens in Brabant moeten komen kijken. Brabanders worden vaak gezien als tweede keus ten opzichte van Hollanders, maar ook zij hebben een belangrijke rol gespeeld in de wording van Nederland. Overigens zijn *Otello* en *Don Carlos* de favoriete Verdi-opera’s van Leo, Verdi, de operacomponist waarmee hij is groot geworden. Pas in 1986, na *Die Meistersinger von Nürnberg* in theater Carre in de regie van Elijah Moshinsky, is hij zich in Wagner gaan verdiepen.

Na Verdi laat Leo beelden uit Mozarts *Don Giovanni* zien in de film Amadeus, opgenomen in het Statentheater in Praag. Zo moet het volgens hem, de Commendatore in die prachtige entourage! Daarmee vergeleken was de regie in de drie Da Ponte-opera’s die bij de Nationale Opera zijn vertoond, niet goed. Met Leo’s laatste fragment, een vrolijke noot, een vaudeville uit de film ‘Amadeus’, sluit Minze zijn gesprek met Leo af.

De aanwezige leden applaudisseren en tonen hun waardering voor erelid Leo Cornelissen en de solisten Florieke Beelen en Helena Koonings voor de muzikale omlijsting begeleidt door Evert-Jan de Groot op piano.

De nieuwe voorzitter spreekt Leo vervolgens toe. Hij vond het een prachtig interview waarin de interesses van Leo goed over het voetlicht kwamen: Wagner, Verdi en Mozart, de grootmeesters van de opera. En ook Leo is volgens hem een grootmeester, een grootmeester van het Wagnergenootschap! Op 15 januari is Leo gestopt als voorzitter, maar met dit interview neemt hij pas echt afscheid van de leden. Uiteraard is het geen echt afscheid, Leo blijft lid, hij blijft zich bemoeien met het reilen en zeilen van het genootschap, en daar is het genootschap blij mee. Leo vond dat het genootschap veelzijdiger moest, vanuit die opvatting heeft hij veel verschillende activiteiten georganiseerd. Als je bij Leo thuis komt, kom je in een soort Wagnermuseum, je vindt er boeken, cd’s, tekeningen

enzovoort. Wegens zijn bijzondere verdiensten voor de vereniging zijn de leden en het bestuur hem zeer erkentelijk. Bij dezen benoemt de vereniging hem daarom tot erelid!

Het is niet gebruikelijk dat een bestuurslid het erelidmaatschap krijgt toegekend, maar Leo's bijdrage was zo exceptioneel dat de gezamenlijke leden daartoe hebben besloten. De voorzitter reikt Leo de bescheiden van het erelidmaatschap uit.

Leo zegt perplex te zijn, hij had dit niet verwacht. Hij bedankt de leden voor deze toekenning. Tijdens zijn voorzitterschap meldt hij er alles aan te hebben gedaan om musici tot erelid te benoemen. Na zijn afzwaaien als voorzitter is hij de eerste die het erelidmaatschap krijgt. Het genootschap is voor hem echt een factor in zijn leven geworden, zijn inzet ervoor is hem gaandeweg overkomen. Je kunt Wagner tot je nemen en je kunt je er ook echt in gaan verdiepen. Als je dat doet met Wagner ben je verkocht. Leo heeft het daarom leuk gevonden om dingen voor het genootschap te organiseren. Hij bedankt het bestuur, waarin hij een zeer goede tijd heeft gehad. Tot slot wijst Leo de aanwezigen nog op het belang van de Richard Wagner Stichting Nederland.

Na de pauze is er een concert waarin de sopranen Florieke Beelen en Helena Koonings, begeleidt door pianist Evert-Jan de Groot, delen uit werken van R. Strauss, Wagner, Offenbach, Massenet en Humperdinck ten gehore brengen.

Aan het einde van de avond spreekt de voorzitter de hoop uit dat de aanwezigen hebben genoten van de avond. Met bloemen voor de musici, Leo en Minze sluit hij de avond af.